

Pyhänkankaalla kilpailureitille saattaa osua vanha ruumistie ja sen varrella oleva rauhoitettu Pyhänkankaan karsikko, jossa kiireinenkin pyörämies tai nainen voi pysähtyä ja hiljentyä tutkimaan puihin kaiverrettuja merkintöjä, joista vanhimmat 1830-luvulta.

Pyhänkankaan karsikko

Omaisiet ovat kuljettaneet vainajia Saarijärven kirkkomaahan Pyhänkankaan halki kulkevaa tietä myöten. Pyhänkankaan kohdalla paikassa jossa vanha tie Pyyrinlahdesta tullessaan tekee moneen kilometriin ensimmäisen nousunsa, joka on kohtalaisen vaikea, on perimätiedon mukaan pysähtynyt lepuuttamaan hevosia, tehty karsikkopuu ja otettu ryyppy vainajan muistolle. Ruumiit kuljetettiin kärryillä ja hevosilla Pyhänkankaan Multiharjun mäen juurille ja siitä loppumatka joko kantaen (ennen vuotta 1740, jolloin tie raivattiin), reellä tai riu'uilla. Karsikko tehtiin saattoväen levähtäessä Multiharjun mäellä hengästyttävän nousun jälkeen ennen hankalakulkuista loppumatkaa.

Karsikkopuita kerrotaan olleen tien varressa toista sataa, mutta suurin osa niistä on jo kaatunut myrskyssä. Nykyään puita on jäljellä 28 kappaletta. Näihin vainajien muistoksi tehtyihin puihin on voitu kaivertaa puun kylkeen tehtyyn pilkkaan esimerkiksi vainajan nimi, syntymä- ja/tai kuolinvuosi, risti tai puumerkki. Samaan petäjään veistettiin ilmeisesti samasta perheestä olevien vainajien merkit. Petäjien alaoksat karsittiin ja erään tiedon mukaa otettiin oksa kotiin muistoksi.

Pyhänkankaan karsikkopuissa vanhin kaiverus on vuodelta 1833 ja nuorin vuodelta 1897.

Puu, jossa on teksti "1860 HP", on yhdistetty Heikki Niilonpoika Paatelaiseen, joka on kirkonkirjojen mukaan kuollut kyseisenä vuonna halvaukseen 67-vuotiaana. Lisäksi teksti "1846 AK" saattaa liittyä Antti Juhananpoika Kauppiseen. Karsikko on rauhoitettu vuonna 1904 metsänhoitaja Karl Branderin aloitteesta.

